

Vem har makten över

Vi köper maten på den lokala marknaden. Dit kommer maten från odlingar utanför storstaden San Pedro Sula. Varje gång som de byter regering stiger priserna.

Yadira Cruz, Honduras

Hårt arbete BAKOM KAFFET

Kaffe är en viktig exportvara för centralamerikanska Honduras. Men priset som betalas för att vi ska kunna dricka gott och billigt kaffe är högt. På plantagen finns varken anställningstrygghet eller skäliga löner.

– **Jag har plockat** 10 liter kaffebönor i dag, säger elvaåriga Nairobi.

Det är sommarlov och hon och hennes bröder har precis kommit hem från en hel dags arbete. Precis som i Sverige har barnen i Honduras runt tio veckors lov, skillnaden är att omständigheterna här tvingar dem till arbete. Det är skördeperiod och som så många andra i samma ålder plockar syskonen kaffebönor för att kunna finansiera kommande skolår. Att gå i skolan är gratis men kostnaderna för material, skoluniform och eventuella extrautgifter är ofta övermåttiga en familj på landsbygden.

Efter en lång dags arbete vill Nairobi hellre leka än att prata om jobbet men berättar att arbetet är tungt och att hon fryser. Kaffeodlingarna är belägna högt upp på branta bergssluttningar eftersom kvaliteten på kaffet anses bättre ju högre upp det odlas. Plantaget ligger långt från deras hem och därför tillbringar syskonen lovet i sin mormors by.

Som kaffeplockare i Honduras har man inte vad vi i Sverige skulle kalla för anställnings-

Finns det en bättre möjlighet så sticker jag

Kaffearbetare

trygghet. En dag borta från fältet är en dag utan inkomst. Yttre omständigheter som vädret gör att man vissa dagar inte kan ge sig ut på fältet. Likadant är det om ens barn eller man själv drabbas av någon sjukdom eller skada. Det finns inget skyddsnät som kompenserar för den uteblivna lönen. Av den anledningen arbetar många trots skador.

– Men man plockar ju långsammare, säger Irma Suyapa och visar en skada i fingret.

De flesta i Honduras har inte råd eller möjlighet att äga sin egen mark. Det gör att många tvingas arbeta för låga löner åt någon annan. Kaffearbetarnas lön är helt beroende av hur

mycket de plockar. Situationen försvåras av att kaffeproduktionen endast tillåter arbete under delar av året.

Markägaren betalar Nairobi och de andra arbetarna 30 lempira (11 kronor) för fyra liter kaffebönor. Ägaren skalar och saltorkar sedan kaffet och säljer det vidare till andra som fortsätter att förädla bönorna. Ju närmare kaffet kommer vårt frukostbord, desto större blir vinsten för de inblandade.

På steget efter plantaget, bodegan, där kaffet lastas vidare, är arbetet dock fortfarande tungt, dåligt betalt och sker i högt tempo. Många stannar endast en säsong.

– Finns det en bättre möjlighet så sticker jag, säger den unge man som fungerar som guide på företaget Inversiones Río Verde. På golvet i lokalen och på asfalten utanför väntar högar av torkade kaffebönor på att lastas i säckar.

Medan de sex arbetande männen lastar över 200 kaffesäckar (knappt 60 kilo styck), berättar vår guide att de börjar dagen klockan sju på morgonen och arbetar till elva på kvällen. Sju dagar i veckan. Det ger en arbetsvecka på 112 timmar. På en 40-timmars arbetsvecka skulle de tjäna cirka 1 500 kronor i månaden, runt 500 kronor under den lagstadgade minimilönen i Honduras.

Arbetsförhållandena för personerna som är först i den kedja av händer som slutligen langar kaffet till vårt frukostbord är som värst villkorslösa och som bäst hårda.

Text: Linnea Engström & Johanna Modigh

Foto: Linnea Engström och Johanna Modigh

▲ Elvaåriga Nairobi jobbar på kaffeplantagen under sommarlovet för att finansiera sin skolgång.

◀ Kaffets väg mot vårt frukostbord.

Ställ krav på leverantörerna!
Köp Fairtrade!

Vill du bidra till bättre levnadsvillkor för odlare och arbetare i utvecklingsländer? Köp Fairtrade nästa gång du handlar. Genom att välja produkter med fairtrade-symbolen ser du till att:

- Odlare och anställda får bättre ekonomiska villkor.
- En del av det du betalar går till investeringar i lokalsamhället där det du köpt tillverkas.
- Barnarbete och diskriminering motverkas.
- Arbetare får rätt att organisera sig i till exempel fackförbund.
- Ekologisk produktion främjas.

Fairtrade är det nya namnet för Rättvisemärkt.

